260–295

Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimise hind postiga:

12 k. p. 6 r. — k.	8 k. p. 4 r. 10 k.	4 k. p. 2 r. 10 k.
11 „ „ 5 „ 60 „	7 „ „ 3 „ 60 „	3 „ „ 1 „ 60 „
10 „ „ 5 „ 10 „	6 „ „ 3 „ 10 „	2 „ „ 1 „ 10 „
9 „ „ 4 „ 60 „	5 „ „ 2 „ 60 „	1 „ „ — „ 60 „

Wäljamaale aastas 12 r.
Tellida wõib igast päewast alates kuni iga kuu lõpuni.
Adressi muutmine — 15 k. ja endine adress üles anda.

Kaastööd wõetakse wastu. Igal käsikirjal peab saatja täielik nimi ja adress ligi olema, mis toimetuse teada jääwad. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult sellekohase soowi peale alal. Taju maksetakse kokkuleppimisi mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuse ja talituse adress: Петроградъ, Екатерининск. кан., д. №29 (Riigi panga wastas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 4 kop.
Kuulutuste hind: nonpareille-rida 20 kop. 4 küljel, lehe eesotsas 40 kop. Kuulutusi, mis järgmisel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakse talituses kella 4 wastu. Kuulutuste wastuwõtmine aga üleüldse lõpetatakse talituses kell 5.

Nr. 295 (319). Petrogradis, laupäewal, 19. (1.) detsembril. 1915. a.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

Lääne wäerinnalt.

Lõuna-ida pool Salait pildusime meie waenlase kaewikud öösel käsigranatidega üle. Pealetungijad tulid hommikul ilma kaotusteta tagasi. Dwinski piirkonna tuleliinil on Ponewesbi raudtee juures olewas maaosas pisikesed kokkupõrkamised. Kaugemal lõuna pool kuni Pripjati jõe piirkonnani on seisukord muutmata. Pripjati jõest lõuna pool olewal wäerinnal peetakse paiguti ägedat wõitlust.

Kaukasia wäerinnalt.

Türklaste katsed, Arhawa jõest Hopa alewist lõuna pool üle tulla löödi kergesti tagasi. Ardosta küla piirkonnas pandi türklaste tuleliini kindlustamise tööd meie tulega seisma.

Persias, Uschnuest ida pool olewas piirkonnas (Urmiast lõuna pool) on kokkupõrkamised kurdlastega, keda türklaste jalawägi toetab. Sirkana küla piirkonnas Hamadanist lõuna pool on tulewahetus Persia shandarmitega, kes meie wastaste poole on hakanud.

Dardanellide pommitamine.

Parisis, 17. dets. Teadaandmine ekspeditsioni korpuse tegewuse kohta Dardanellides:

15. ja 16. detsembril töötas kumbagi poole suurtükiwägi wäga põnewalt, mille juures waenlane kõige rohkem Sedel-Bari teeksukraawide peale tuld andis. 15. detsembri hommikul pommitas Prantsuse ristleja ägedalt Asia kaldal olewaid Türgi batareisid. Pärast lõunat ajasid liitlaste lennumasinad waenlase lenduri ära, kes meie liinide kohal lennata katsus.

Lääne sõjawäli.

Parisis, 17. dets. Ametlik teadaandmine 17. detsembril kell 11 õhtul:

Artois lendas meie suurtükitule tagajärjel waenlase laskemoona ladu Borenist lääne pool õhku. Avre ja Oise jõe wahel olewas maaosas pommitasid meie kraawisuurtükid edukalt waenlase kindlustusi ja hawitasid sõjamoona tagawara Bevreni piirkonnas ära. Oise ja Aisne jõe wahel häwitasid meie batareid kuulipildujate asupaigad Bailly juures ära. Põhja pool Soissoni sundis meie suurtükiwäe tuleandmine, mille järele õhuluurajad walwasid, Saksa batarei waikima ja sünnitas temale wigastusi. Vogesides oli päewa jooksul kaunis tugew suurtükitule wahetus, nimelt Hartmanns-Weilerkopfi piirkonnas, ning Metzerali ja Lienge ümbruses, mille juures ühe meie pommi läbi Mühlbachist põhja-lääne pool Fechti orus olewas metsas üksteise järele wiis tugewat plahwatust tekkisid. Rebfelseni piirkonnas lõime meie sakslaste kallaletungimise hõlpsasti tagasi.

Havres, 17. dets. Belgia ametlik teadaanne:

Belgia wäerinnal oli sõjaline tegewus täna palju nõrgem, kui eelmistel päewadel. Endisi wiisi kestis suurtükitule wahetus edasi, peaasjalikult Diksmüde ümbruskonnas ja kaugemal lõuna pool.

Londonis, 18. Inglise wägede peakorter teatab Prantsusmaalt:

Eila tungisid 16 meie lennumasinat pommidega edukalt Komnini jaama, raudtee ja sealjuures olewate töökodade kallale.

10 meie lennumasinat tungisid Herwelis olewa aerodromi kallale ja tegid suurt kahju.

Öö jooksul pommitas waenlane tugewasti meie jootsukraawisid lõuna pool Fricourti. Mitmed sakslased tungisid meie eestaewitutesse, aga löödi sealt kohe wälja.

Italia-Austria sõda.

Roomas, 17. dets. Peakorteri ametlik teadaandmine 18 dets.:

Lagarini orus tungisid mitu waenlase jalawäe salka ühtepuhku Castello-Dante ümbruses, Roweretost lõuna pool, meie salkade kallale, aga paisati igakord tagasi.

Meie saime mitu sõjawangi.

Col-di-Luna piirkonnas peeti waenlase katse, Setsase ja Isserti kallale tungida, meie suurtüki- ja püssitulega kinni.

Sõda Bulgariaga.

Parisis, 17. dets. Prantsuse ametlik teadaandmine.

Ida wäerinnalt. 16. detsembril pommitasid meie lennumasinad bulgarlaste laagrid Petriku juures, ida pool Doirani järwe. Peale selle ei juhtunud siinpool Greeka piiri midagi olulist.

—

Sofiast teatatakse, et raudtee ja telegrafi ühendus Bulgaria ja Saloniki wahel katkenud on. Greeka wäed on Doiran-Saloniki liinilt lahkunud.

—

Prantslased saatsid Kastellorizzo saarele 500 inimest ühes suurtükkidega ja wõtsid saare oma alla.

Greeka walitsus awaldas selle wastu protesti.

Serbia wäerinnalt.

Kindral Stefanowitshi sõjawägi, mis juba Albaniasse on jõudnud, on 64 tuhat meest suur.

Bulgarlaste pealetungimise alguse silmapilgul oli Stefanowitshi wäes 80 tuhat meest. Taganedes kaitses see wägi igat sammu maad suure süditusega. Wägi on peaaegu kõik sõjalised tarbeasjad alles hoidnud ja waenlasele määratut kahju teinud.

Kuulujutud, nagu tahaks Serbia walitsus oma skupstshina (rahwakogu) Italias kokku kutsuda, ei ole õiged. Walitsus jääb Skutarisse, et ühendust oma peastaabiga alal hoida.

Meresõda.

Italia wägede edasitoimetamine Adria mere kaudu kestab, nagu Korfust teatatakse, wahetpidamata edasi. Wäed jõuawad takistamatalt Albaniasse.

Rohkearwulisi Italia sõjawangide ja laskemoona transportisid saadawad Adria meres miinilaewad.

Õhusõda.

Londonist, 15. dets. Reuteri agentur teatab Solunist.

Täna hommikul sünnitas kolme Saksa „taube" ilmumine linna ja sadama kohale suurt ärewust. Sõjalaewad hakkasid lenduritele peale tuld andma, kuid need wiibisid nähtawaste nii kõrgel, et puutumata jäid. Prantsuse lennumasinad sõitsid waenlast taga ajama.

Pealinnas, 19. detsembril.

Sõja raske käsi rõhub weel seltskondlist elu, kuid siiski tundub juba Wene edumeelses seltskonnas uusi, wärskeid, nagu hommikuse koidu eelseid tuulepuhanguid liikumas, mis raskeid, tumedaid õõpilwi Wene sisemise elu taewawõlwilt peale sõja lõppu ära peawad ajama.

Paljud riigielu küsimused peawad peale sõda ümberhindamise alla tulema. Üks niisugustest on ka rahwuseküsimus. Waewalt leidub maad, kus nii rikkalik rahwuste pere külgkülje wastu koos elab, kui Wenemaal. Asjatundja (prof. E. Wolteri) järeluurimist mööda asuda Weneriigi piirides 104 üksikut rahwast, kes oma keele ja murrakute tõttu üksteisest eraldi seisawad.

Ei wõi ütelda, et kuni wiimase ajani meil rahwuseküsimuses õieti oleks talitatud.

Rahwust wõib kui kogulist (kollektiwset) üksust waadelda, kes samuti iseseiswa eluõiguse poole püüab, nagu iga üksik inimenegi. Mida tugewamaid juuri ühegi rahwa omapärane kultur, keel ja kirjandus, ajada on suutnud, seda raskem on teda ärahäwitada.

Selle wastu tunnistab aga elutark rahwusepolitika, et rahwusline sallivus üksikuid rahwaid kõige tugewamini ühise isamaa ümber koondada wõib, milleks wanem ja uuem ajalugu (näit. Ameerika Ühendatud riigid) kõige paremat tunnistust annawad. Üksikute rahwaste omapäralistele kulturi püüetele maad andes ja nende wastu tarwilikku lugupidamist ja austust awaldades, suudab walitsus teatud rahwast kõige paremini ühise isamaa külge köita. Lugupidamine tekitab lugupidamist, austamine wastuaustust.

Loomulikult tulekssid kõik rahwused riigiseaduste ees nende keelte ja usuliste kaldumuste peale waatamata üheõiguslisteks tunnistada; selles mõttes ei wõiks wahet olla walitsewa rahwa ja „muulaste" wahel. Rahwaste eluhuwid peawad riigieluga organilises ühenduses olema, nagu iga keha osa elawa kehaga.

Sellele rahwusepolitika idealile ei wastanud kuidagi kuni sõjaceli walitsew „wenestamise" wool, mis muud ei tähendanud kui „muulaste" rahwusliste kulturipüüete mahasalgamist, mehanilist rahwuste ühendamist, mis peale opositsionilise meeleolu rahwaste juures muud ometigi kättesaada ei suutnud.

Rahwuste kulturilise iseseiswuse austamine leiab Weneriigi sisepolitikas seda enam põhjendust, et „muulased" läbistikku kulturiliselt enam edasi on jõudnud, kui walitsew rahwas, millest näit. Soome, Eesti, Läti, Poola ja teiste piirirahwaste kirjanduslise toodangu kui ka ajakirjanduse rohkus Wene oma kõrwal küllalt erapooletut tõendust annab.

Kuid rahwuse küsimuse kohta ei ole walitsewatele ringkondadele õiget waadet sisse imbunud, millest näit. Poola, kui ka Wäikewene küsimused, s. o. Slaawi rahwusperekondlikudki arusaamatused küllalt näitlikku tõendust annawad. Mõruda meelega näidatakse selle peale, et näit. Saksa riigiwõim Warssawis juba Poola ülikooli on awanud, millega Poolamaal waremalt kuidagi toime ei saadud...

Praegust sõda wälise waenlase wastu peetakse õiguse ja tõe nimel. Tahaks loota, et sama lipukiri peale sõja ka riigi sisemises elus wõidule pääseb. Ei püüa ju suurem jagu 104 Wenemaa rahwusest rohkem, kui ainult kulturilise autonomia poole, politilise autonomia eesõigust suurema ajaloolise minewikuga rahwastele (soomlastele, poolakatele) jättes.

Wäljamaa.

Sunduslik wäeteenistus Inglismaal. Nagu eila juba teatasime, on praegu Inglismaal poissmeeste sundusliku wäeteenistusesse wõtmise küsimus päewakorral.

Eila oli selle küsimuse otsustamiseks ministrite nõukogu erakorraline koosolek. Erakondade esitajad walmistawad pinda ja plaanitsewad mingisugust kompromissi, mille peal kõik politilised erakonnad kokku wõiksid le pida.

Läbirääkimiste järele jõudsid suur osa ministrid ühisele otsusele, et poissmeestele wäeteenistus sunduslikuks tuleb teha. Walitsus annab sellekohase seaduseprojekti tulewal nädalal ametlikult parlamendile otsustamiseks. Tähtsamad selle määruse wastased kabinetis on rahaminister, töö- ja kaubanduseminister, kes tööstusele sellest kahju kardab.

Ka tööliste esitaja kabinetis on projekteritawa seaduse wastu. Ta tahab aga tööliste organisatsionide esitajatega selles asjas nõu pidada, et oma seisukohta kindlaks määrata.

Mõnelt poolt kardetakse, et wäeteenistuse küsimus kabineti kriisist wõib sünnitada. Kuid ajakirjandus awaldab arwamist, et parlament seaduse projekti toetawa saab ja rahwa jõudude ühinemise pärast walitsuse liikmed kriisisest üle katsuwad saada.

Tulewal nädalal saab asja arutamiseks mitmel pool mitinguid ja tööliste koosolekuid peetud, mis laiade kihtide seisukohta selgitawad. Siis kujuneb ka projekti küsimus lõpulikult.

Sotsialistide kongressi otsused. Eila lõppes Parisis sotsialistide partei kongress.

Wastuwõetud resolutsionides ütleb kongress, et partei Prantsusmaal sõjast osa wõtab, sellepärast, et toorelt tallale tungiti, ja ainult et oma isamaad kaitsta, kuna ei wõitu, ega maade wõtmist nad taga ei aja. Partei hoiab sõja poole nii kaua, kuni maa waenlasest wabastatud ja kindel rahu walitsema saab, mille tingimiseks Belgia ja Serbia iseseiswus on, rõhutud rahwaste wabastamine ja Elsas-Lotringeni uuesti Prantsusmaa külge liitmine, mis 1871. a. wägiwaldselt ta küljest ära sai kistud.

Saksa Wilhelmi haigus. „Berlinske Tidende" kirjasaatja telegraferib tea-

dete põhjal, mis ta Schweitsist saanud, et Saksa keiser tõsiselt haigeks on jäänud. Haigus nõudwat operatsioni, mille järele keiser umbes kuu aega woodisse pidada jääma.

Praegu ei lama keiser mitte woodis, nagu Wolffi agentur teatab, kuid peab toas olema. Arstide arwamise järele on haigus kas wähk, wõi sifilis.

Saksamaa nõuab Belgialt jälle 480,000,000 fr. Berlini lehed teatawad, et Saksamaa Belgiale 1916. aastaks uue kontributsioni 480,000,000 franki peale on pannud.

Peale pikemate läbirääkimiste on linnade omawalitsused seda summa laenu näol lubanud wälja maksta, kuna kartus oli, et wastasel korral sakslased weel raskemaid nõudmisi ette panewad.

Hiina mäss. Tokio ajakirjandus nõuab, et Japan Hiinas seks sammusid peaks astuma, et mäss lõuna Hiinas laiemale ei laguneks ja terwet riiki üle ei ujutaks.

Lääne sõjawäljal. Prantsuse sõjawäljal ei ole wiimaste päewade jooksul midagi isearalist nimetamise wäärilist ettetulnud. Kuid juba mõnda aega laotawad Saksa allikad teateid laiali, mis peaksid arwama sundima, et nendel lääne sõjawäljal suuremad operatsionid ja kawatsused ees seisawad.

Zürichis teatatakse, näituseks, et Saksamaa wiimase aja jooksul lääne piirile 600,000 meest juurde on wedanud. Nendest olla ta 300,000 reserwist wõtnud, mis siis Saksamaal olid. Muud osad on ta wägede ümberpaigutamise kaudu saanud ja Balkanilt siia toonud. Ka olla suuremal arwul raskeid suurtükka lääne poole saadetud. Nagu jutustatakse, olla sakslastel plaan jälle Calais kallal õnne katsuda ja seekord teda tõesti ära wõtta.

Sakslased tahawad sundida wastaseid rahu tegema.

Sel puhul ei jaa meelde tuletamata jätta, et sakslaste uutest plaanidest wiimasel ajal üleüldse palju on räägitud — nende grandios laialistest ettewõtetest küll Egiptuse, küll India sihis. Nüüd on uus plaan Inglismaad põrutada. Eks ju näe.

Kuid praegu katsutakse meie piiril hammast. Wõitlused Riia all ja Galitsia piirides annawad nendele nähtawasti tõsist tööd. Kus nendel aga lõpulikult oma suuremate jõududega plaan on wälja astuda, on raske ütelda. Lääne wäerinnal ei ole senini igatahes nende uute suurte jõudude juurdetulekut mitte märgata.

Balkani sõjawäljal. Wiimaste päewade jooksul on wõitlused Montenegro mail kaunis elawad olnud. Austrialased on mitmel pool kallale tunginud, kuid igal pool tagasi löödud ja isegi oma senised seisukohti kaotanud.

Isegi oma laewastiku on nad appi wõtnud, kuid senini õnneks ilma tagajärgedeta.

Nüüd teatatakse ametlikult Parisist, et Austria laewastik Katarro lahest wälja on tulnud, et Durazzot pommitada. Teda wõttis lepinguosaliste laewastik wastu. **Kaks Austria miinilaewa lasti põhja.** Järeljäänud laewad põgenesiwad oma pelgupaika tagasi.

Bulgaria poolametlik leht teatab, et Greekamaa Bulgaria walitsusele oma nõusolemist selle kohta on awaldanud, et Bulgaria wäed Greeka piirist üle lähewad, kui see liitlaste wägede tegewuseks tingimata tarwis on.

Keskriikidest kuuldusid warem hääled, et sõjaline tegewus Balkanil sellepärast rauge nud, et Greeka neutraliteti rikkuda ei tahetud. Kuna nüüd Greeka nõusolemine käes, pidada sõjaline tegewus Makedonias uut hoogu wõtma.

Palju usku sarnaste juttude sisse ei ole. Esiteks on lepinglaste jõud wahepeal tuntawalt kaswanud, Saloniki piirkond kenasti kindlustatud ja Saksa wäed enamasti Balkanilt ära mujale wiidud.

Pealegi on uus jõud Balkanil kaswamas, mis tõsist osa ähwardab etendama hakata. See on Italia sõjawäed Albanias, mida wahet pidamata suurendatakse. Italia walitsus on ainult wiimasel ajal kindlale otsusele jõudnud, et ta mingil tingimisel Austria ja Bulgaria ajumist Adriatika kallastele lubada ei wõi ja et ta selles sihis kõik abinõud tarwitusele peab wõtma.

Austrialastel olla plaan kahes sihis Montenegrosse tungida — ühe wäe salgaga Antiwari ja San-Giovanni poole, teise salgaga Montenegro pealinna poole. Senini wõitlesid nendel sihtidel austrialaste wastu ainult waprad, kuid wähesed Montenegro wäed. Kui aga nüüd uus, wägewam jõud siin weel platsi astub, siis wõib siin uusi sündmusi oodata, mis Balkani sõjategewusele hoopis uued sihid wõib määrata.

Loomulikult waatas Greekamaa Italia tegewuse peale umbusklikult, kuna Albanias Italia ja Greeka huwid kokku põrkawad, kuid praegu pidada see wahekord kahe walitsuse wahel juba selgitatud olema. Walitsused on lubanud üksteist kõige sõbralikumalt igatpidi toetama.

Austria sotsialdemokradid.

Meil on teada, missugusel eitawal seisukohal üks osa Saksa sotsialdemokratisid sõja kohta asub, teame, et nad riigipäewal nõudmistega walja astusid, et walitsus maadewõitmise politika jätku, sest maa januneb rahu järele.

Ka Austria sotsialdemokratide keskel kaswab protest sõja wastu kordkorralt kõwemaks.

Et wõimatoks on tehtud awalikult ja kõigile kuuldawalt omal maal seda awaldada, siis kriipsutawad nad igal wiisil elawalt alla, et nad kõige sellega, mis Scheidemann riigipäewa koosolekul rääkis, kõigiti nõus on.

Austria tähtsam sotsialistide leht „Arbeiter Zeitung" teatab, et läinud päewil Wienis riigipäewa sotsialdemokratliste saadikute koosolek ära peeti. Koosoleku wwas riigipäewa sotsialdemokratide fraktsioni juht, tuntud kirjanik Dr. Adler mõjuwa kõnega, milles ta nende ähwardawalt kaswawate raskuste peale näitas, mida walitsus järele ei jäta rahwa käest nõudmast, et sõda õnnelikule lõpule wiia.

Sõda alustati, sest et riik hädaohus olla olnud. Nüüd on sõja peaeesmärk — Austria riiki kaitsta — juba kätte saadud, kuid sõda kestab edasi.

Koosolek wõttis resolutsioni wastu, milles ta Scheidemanni nõudmisega ühineb, mis see sotsialdemokratide fraktsioni nimel Saksa riigipäewal ette kandis, et wõimalikult pea läbirääkimised rahu tegemise üle sõdiwate riikide wahel algaksid.

Sellesama woolu poolehoidjad sotsialdemokradid Austrias on oma manifesti awaldanud, milles nad praeguse walitsuse politikat kurjalt arwustawad ja ülekutsuwad rahu heaks töötama, sest sõja mõjul kipub rahwa tulewik kurjemaks minema, kui ta oli, ehk ta küllalt juba raske oli.

Toon mõned huwitawamad kohad sellest manifestist ette.

„Õigluse hääl, ütleb manifest, on Austrias maha muljutud. Austria rahwastel puudub wõimalus oma mõtteid awaldada kaswawa waesuse suurenewa rõhumise ja ülekohtu kohta. Wabadusel ei ole Austrias kunagi kodaniku õigust olnud, aga nüüd sõja ajal on sarnased elutingimised tekkinud, mida ainult nendes riikides wõiks leida, kus konstitutsionilised wabadused puuduwad. Konstitutsion on lõpulikult häwitatud, sõna wabadus olemataks tehtud, kuna aga timukad wabalt selle eest oma tööd teewad.

Edasi tähendawad manifesti autorid, et nad enestele sellest küllalt selgelt aru annawad, mis nende isamaad ootaks, kui wõitjate walge terror temas walitsema saaks. Kui aga praegused Austria saatuse juhid sõjast wõitjatena wälja peaksid tulema, siis peaseks Austrias walitsema sarnane hirmuaeg, mille sarnast nende kodumaa weel läbi ei ole elanud. Walitsewad klassid esinewad meeletute plaanidega. Nende lipukirjaks on wõitlus Wenemaa isewalitsusega, kuid ise unistawad isewalitsuse troonile upitamisest Austrias selle sõna kõige kurjemas mõttes. Nad panewad hüüdsõna lendu „Poolamaa wabastamise sõda", kuna ise sellejuures juba õige otsekohesett seletawad, et nii pea kui Poolamaa Habsburide walitsuse alla saab, temas raudne sõjadiktatur maksma tuleb panna. Niisamasugune saatus ootab ka lõuna slaawlasi. Isegi Kesk-Austrias tahawad nad oma natsionalismi hullustuses niisamasugust korda maksma panna. Nende püüd on, et Austrias sakslaste, Ungrias madjaride surwe maksma saaks. Kõigides teistes rahwustes peawad kõwemad surwe abinõud isamaa armastust kaswatama.

Sellele seawad manifesti autorid teise suhtmõtte wastu: „Austria saab olema demokratline rahwaste liit, ehk teda ei saa üleüldse olema."

Edasi tõendawad nad, et häbistawat Serbia ultimatumi ettegi kujutada ei saaks, kui wäline politika parlamendi kontrolli alla kuuluks.

Kuid ka Austria sotsialistid ei ole oma waadetele truuks jäänud. Nad kaldusid walitsewate klasside põhjusmõtete poole, pigistasid silmad elunähtuste eest kinni, astusid wõitlusesse wabaduse eest wäljaspool Austriat, oma kodus seda tähelepanemata jättes; nad rääkisid riigi, Saksa rahwuse kaitsemisest jne.

Nad wõtsid omaks hüüdsõna „durchhalten", aga kas see ei ole praegusel korral seesama, mis „durchleiden, durchhungern, durchmorden".

Manifest nõuab rahutegemist, mis alles hoiaks status quo, kuna see praegusel korral ehk wõimalik oleks. Ta protesterib uute maade wõitmise politika wastu.

Lõpetab manifest üleshüüdega wõitlema rahu eest, ähwardagu pealegi selle eest karistused.

Moskwa Eesti Selts

(Чистопрудный бульваръ, д. № 17. Телеф. 3-07-98 и 1-94-83).

Moskwa Eesti Seltsi Laatsareti ja Sõjapõgenejate komiteed pöörawad kõigi Moskwa eestlaste poole liginewateks Jõulu pühadeks mõlemaid komiteesid enda lahke annetega jälle awitada paludes.

Komiteedel on nõu pühade ajal rawitsemisel olewatele sõjameestele, sõjapõgenejate ja waenuwäljadele kutsutute lastele jõulupuud kingitustega ära pidada, selleks kohalise Eesti seltskonna ainelise abi peale lootes.

Alamal järgnewad kõikide isikute adressid, kes annete korjamise ja wastuwõtmise enda peale on wõtnud, sellega wõimalust andes laiematele ringkondadele annetuste kätte toimetamiseks ligemat teed walida.

Ainelised anded — laatsaretile, raamatud, tubak, paberossid, kirjutusmaterjal, soojad alusriided, pesu — sõjapõgenejatele ja lastele: üleriided, jalanõud, pesu, ka maiustusi, puuwilja jne. wõtawad ka iga päew Seltsi ruumides laatsaretis korrapidajad prouad ja neiud ja komitee kirjatoimetajanna wastu. Wõib ka telefoni teel 1-94-83 adress ülesantud saada ja komitee poolt saab siis annetuse järele saadetud.

Kõikidele, kes siiamaale mõlemale komiteele wõimalust on andnud meie sõja läbi kannatada saanud suguwendade ja õdede saatust wähegi kergitada, awaldawad komiteed jäädamelist tänu, lootust soendades, et Moskwa Eesti seltskond ka eelolewal ajal nii tarwisminewast toetustööst tagasi ei leiguks.

Moskwa Eesti Seltsi
Laatsareti ja Sõjapõgenejate Komiteed.

Andeid wõtawad wastu:

1) Laatsaretis korrapidajad prouad ja neiud kella 9—9. 2) Sõjapõgenejate Komitee kirjatoimetajanna kella 10—5. 3) „Eesti Kodu" majaisa hra H. Wahtramäe. 4) M. E. Seltsi rahakorjaja. 5) Hra A. Grünbaum, Кузнецкій мостъ. 3. Телефонъ 86-15. 6) Hra H. Simm, Спасская Садовая, д. 7, кв. 2. Тел. 3-62-13. 7) Hra H. Uibu, Покровка, д. Емельянова, № 28. 8) Hra J. Järwetson, Кузнецкій мостъ, 3, контора А. Гринбаумъ. 9) Hra J. Bösberg, Каланчевская, 19. 10) Hra A. Kichleweldt, Мал. Калужская, Шелапутинское училище. 11) Hra H. Palmaja, Тверской бульваръ, 87, контора Л. Полякова. 12) Hra K. Rätsepp, Маросейка, конт. Общ. Треугольникъ. 13) Hra P. Lillenkampf, Новослободская ул., 14, кв. 125. 14) Hra L. Kosjoff, Кузнецкій мостъ. 15, кв. 53. 15) Hra A. Piir, Петровка, 20, уг. Петр. лин. Тел. 2-60-53. 15) Hra A. Berteloff, Армянскій пер., д. № 7. Тел. 5-68-64.

Kodumaa.

Eestimaa omawalitsusest on ka wiimaks „Now. Wremja" kõnelema hakanud. Ta leiab, et kui Eestimaa aadel enesele wõimaluse on leidnud sõja ajal uuenduste eelnõude kallal töötada, siis tema enam wõimaluse sisse ei usu, et Baltimaa Saksamaa külge saab liidetud. Kuid igatahes peab Eestimaa rüütelkonnale selles asjas õiguse andma, et ta wähem kui teised Läänemeremaade mõisnikuseisused Saksamaa poole on kaldunud. Kaugus awaldab ennast ka tundmustes: mida kaugemal Saksamaast, seda wähem külgetõmbamist tema poole. Sellepärast on ka Kuramaa parunid, kelle mõisad Preisimaaga kokku puutuwad, kõigesuuremad germanismi poolehoidjad, kuna Eestimaa mõisnikuseisus, kui kõige kaugem Saksamaalt, on oma tundmustes tagasihoidlikum. Baltimaa ajakirjandus tõendab, et semstwouuenduse eelnõu Eesti kubermangus, kas imelik ka see näitab olewat, Eesti kub. parunite ja eestlaste omawaheline kompromiss on. Sel ajal, kui eestlaste lõunapoolsed naabrid, lätlased, kõigile, mis sakslust meelde tuletab, wõitlust elu ja surma peale on awaldanud, luges, kahjuks, osa Eesti intelligentsist sõda Saksamaaga kõige paraja maks juhtumiseks kompromissidega tegemiseks Saksa mõisnikuseisusega. Nagu näha, usuwad eestlased kindlasti Balti parunite jõu sisse, et nende abil praegu omawalitsuse uuendust tahawad kätte saada.

Eesti kubermangu mõisnikkudele oli eestlaste nõusolemine sellest seisukohast tähtis, et sellega projekti Saksa iseloomu ära maskerida.

Uleüldistes joontes projektiga oma lugejaid tutwustades tähendab leht: Kelle Balti sakslaste kindel distsiplin tuttaw on, see ei kahtle, et pool kõikidest häältest maaomawalitsuse koosolekul neile wõimaluse kätte annab ka edaspidi Eesti kubermangu seisukorra peremeesteks jääda. Peale selle arwab leht, kui sakslastel õnnestab ühtainumast kohtagi 5 seast, mis linnad maaomawalitsusesse saadawad, endale saada, siis on neil kindel absolut enamus käes. Ehk küll eelnõu pariteedi põhjusmõtte peal põhjeneb, kuid tegelikult paneb see Saksa soost wolinikkude enamuse omawalitsuses maksma. Lõpuks loodab „N. Wr.", et ministerium tulewikus kõik eelnõud tagasi lükkab, mis ühel ehk teisel wiisil sakslaste wõimu Baltimaa omawalitsusliistes asutustes alale tahab jätta.

Juba sel ajal, kui Läti ajalehed eestlaste ja sakslaste omawahelisest sõbrustamisest juttu tegid, juhtisime selle peale tähelepanemist, et Eesti rahwale säärasid sündmusi kaela määrida, ülekohtune on. Kui nüüd praegu „Now. Wremja" sedasama wana laulu korutab ja seal juures eestlaste usust Balti parunite jõu sisse kõneleb, siis wõime ainult nii palju siia juurde tähendada, et selle jõu sisse usujaid meie harilikult wiimase ajani ringkondade seast oleme leidnud, kes „N. Wr." õige lähedal seisawad. Et Tallinna Eesti ringkondade olu politilist kompromissi sammu saksasõbralikusega seletada, selleks peab Tallinnat ja tema tegelasi wäga wähe tundma.

„N. Wr." pidas sõja ajal wõitlust Saksa ülewõimu wastu Rennikowi kirjade abil „Ime-maast", kuid meie arwates on nimetatud wõitluse abinõu ikkagi wähe wäärt ja ei wasta oma otstarbele. Kui leht tõesti soowib, et Baltimaal õiglane kord peale sõja peaks maksma hakkama, siis peaks ta juba jäädawalt wäikerahwaste kahtlustamise politikast lahti ütlema ja mitte uute süüdistustega eestlaste wastu wälja tulema, sest praegune süüdistus on igatahes palju nõrgem, kui Rennikowi kirjutused Balti parunite wastu.

Tartu agulite ühendamine linnaga. Pealkirja all „Wõitlus Saksa mõju wastu" kirjutab „Golos", et sisemiste asjade ministeriumis kawatsusi tehakse, tuuas Tartu agulid, mis Tähtwere ja Karlowa mõisa ja Purde küla maa peal on, Tartu linnaga ühendada. See küsimus on Liiwi kuberneri algatusel arutusele wõetud. Tartu linnawalitsus ja agulite omanikud on agulite ühendamise wastu. Selle peale waatamata nõuab kuberner, et agulid sunduslikult linnaga ühendataks. Sisemiste asjade ministerium on kuberneri ettepaneku poolt ja arwab, et Tartu agulite ühendamine linnaga wõitlus Saksa ülewõimu wastu oleks. Lugu on nii, et Tartu linna elanikud suuremalt osalt sakslased, agulite rahwas aga eestlased on. Kui agulid linna külge ühendataks, siis saaksid eestlased linnalaste õigused ja sel wiisil jääks Saksa mõju linnas wäikseks. Ehk küll seni weel niisugust juhtumist ei ole olnud, kus agulid linnaga sunduslikult ühendati, antakse see küsimus ometi ministrite nõukogus arutada.

Kui wähe meie olusid tuntakse, näitab lehe tõendus, et Tartu linna elanikud suuremalt osalt sakslased on.

Tallinna Eesti põllumeeste seltsi põllutöökooli küsimus oli Tallinna lehtede teatel wiimasel põllumeeste seltsi koosolekul kõne all. Asutatawa kooli põhjuskirja kinnitamiseks olla praegu head

leotused; põhjuskirja wõeti mitmed täiendused wastu:

1) Kooli kuratoriumis on seitse liiget: esimees ja kolm liiget Tallinna Eesti Põllumeesteseltsi ja üks liige Eestimaa Põllutöö Keskseltsi poolt, ning kaks walitsuse asemikku.

2) Kuratoriumi koosolek on otsusewõimuline, kui esimees ehk tema asemik ja kolm liiget koos on, ilma et walitsuse asemikkude osawõtmine tingimata nõutaw oleks.

3) Kuratoriumi liikmed waliwad oma keskelt esimehe, kassahoidja ja kirjatoimetaja ning neile igaühele asemiku.

4) Eesti keelt õpetatakse kõigis klassides.

5) Kroonu abiraha makstakse Tallinna renteist wälja.

Walitsus nõuab, et enne kooli awamist selle asukohal Kiwimäel uus otstarbekohane koolimaja täielikult walmis oleks. Insener Pihlak on majaplaani peajooned juba wälja töötanud, mis seltsi poolt wastu wõeti. Koolimaja saab 4-kordne, 200 õpilase tarwis ja ta läheb 80 rbl. kantsüld arwates umbes 110 tuhat rbl. maksma. Selts otsustas maja ehitamiseks oma poolt 10,000 rbl. määrata ja Eestimaa rüütelkonnalt talurahwa wabastamise saja-aastase juubeli puhuks 50,000-rublalist annetust paluda.

Narwast. Linnawolikogu koosolekul kesknädala õhtul waliti järgnewa nelja aasta peale linnanõunikuks sõrine linnapea abi hr. M. Leinbaum.

Pealinna teated.

Muusika ja kirjanduse õhtu peale, mis täna Jaani kiriku kooli saalis toime pannakse, juhime lugejate tähelepanemist. Oma eeskawa poolest tõotab pidu wäga huwitaw ja mitmekesine olla. Nagu teada, kawatseti pidu möödaläinud laupäewal toime panna, kuid lükati tänase päewa peale edasi ja sellepärast on ka eeskawasse wäikesed muudatused ette wõetud. Peaül ülesastujatest tuleks nimetada: Muusikalise drama, (Музыкальная драма) järgmist kunstnikka: prl. Rebane (alt), pr. Niemtschenko (sopran) ja hra Tolmatschewski (tenor) ja hra Trostjansky (bariton). Pealinnalastele tuntud hra Ilwer esineb pidul cello soologa. Klaweri soologa astub üles wäljamaal õppinud naiskunstnik pr. Kärick-Wahtrik, kuna proua ja hra Möller etteastumised lootuse järele palju huwitust saawad sünnitama: pr. Möller astub Eesti poisi karakteri kujutustes üles Reiduia ja Lutsu kirjatööde järele, kuna hra Möller Juhan Liiwist omale deklameerimiseks palad wälja on walinud. Tuleb tähendada, et 25% pidu puhtast sissetulekust Eesti laatsareti heaks läheb, kuna muu summa klaweri kunstniku edasiõppimiseks on määratud. Pidulkäijad ei tohiks tänast pidu mitte kahesilma wahele jätta, sest nagu etteastujate nimed näitawad, tõotab ta kunsti-armastajatele teatawat esteetilist lõbu pakkuda.

Annetus psüho-neurologia institudile. Kohaliku psüho-neurologia institudi õpilaste abiandmise kassasse on neil päewil mitu suuremat annetust tulnud kokku 12 tuh. rubla suuruses.

Need annetused on institudi puuduskannatawatele üliõpilastele abiandmiseks määratud.

Uus tramwailiin awatakse lähematel päewadel peastaabi ja Golodai saare ehk nõndanimetatud Uue-Petrogradi wahel. Siin pannakse wagunid nr. 24 all käima. Sõidu pikkus — üks jaam, maks 5 kop.

Uus puutaks wälja kuulutatud. Uue taksi järele maksawad nüüd: 8-werschokilised kasepuud — 11 rbl. 25 k., 12-werschok. — 16 r. 90 kop., 9-weerandikud 45 rbl. süld; 8-werschok. lepapuud 10 rbl. 75 kop., 12 w. — 16 r. 15 k. ja 9-weerandikud — 43 rbl.; männipuud: 8-werschokilised — 10 r. 25 k., 12 w. — 15 r. 40 k., 9-weerandikud — 41 r.; haawapuud: 8-werschokilised — 8 r. 50 k., 12 w. — 12 r. 75 kop. ja 9-weerandikud — 34 rbl.

Kohtukojast. Kohtupristaw Agarkow oli oma teenija tüdruku minema kihutanud ja tema passi peale märkuse teinud: „jäme, laisk ja liiderlik". Sarnase passiga oli tüdrukul raske uut kohta saada, ja tüdruk tõstis kohtu pristawi wastu kohtus kaebtust laimamise pärast. Asi oli ringkonnakohtus ees. Tüdrukul kohtus adwokatti ei olnud, kuna aga Agarkowi kaitsjana wan. adw. abi Brodski üles astus. Ringkonnakohus tunnistas kohtupristawi Agarkowi laimamises süütaks, kuid ühtlasi tunnistati märkuse tegemine passi peale seadusewastaseks, mispärast otsuseks tehti passi walda tagasi saata uue wastu ümberwahetamiseks.

Kõiki neid meie lehe lugejaid,

kelle tellimise aeg wana aastaga lõpeb, palume tellimise uuendamisega rutata. Erakorralisel sõja ajal on postitalitus koormatud, kirjad wiibiwad. — Hiljaks jääwaid tellimisi ei ole wõimalik aasta lõpul lehe talituse töö ülekoormatuse tõttu kohe täita. — Et lehe saatmises aasta algul wahet ei tuleks, palub talitus, et tellimised ajawiitmata ära saadetaks.

Talitus.

Wali külm, mis juba mõnda päewa pealinnas walitses, hakkas eila alanema, kuna kraadiklaas juba alla 10 kraadi külma näitas.

Linnateenijate lisapalk. Iseäraline nõupidamine linnaameti juures on nüüd linnateenijate ajutise lisapalga määra kohta kawa kokku seadnud. Selle järele saawad palgakõrgendust kuni 150 rbl. kuus palgasaajad — 30—50 rubla ja üle 150 rbl. saajad — 20—30 rubla kuus juurde. Palgakõrgenduse peale on kokku 25,388 inimesel õigus. Wäljaminekud linnateenijate lisapalga näol ulatakfid 3.390.248 rbl. peale aastas.

Ema ja tütar.

(Kohtusaalist.)

Kohalikus ringkonnakohtus oli iseenesest wäike wekseli wõltsimise protsess arutusel, kuid olulisest pakub see protsess palju huwitust.

Süüpingil istusid 38-aastane kaupmehe naine M. M. Filina ja tema 17-aastane tütar K. N. Smirnowa. Nende süü seisis selles, et tütar ema nõudmisel 2000 rublalisele wekslile oma onu M. Filina wenna majaomanik Strjelini nimel alla kirjutas.

Kaebealused pakuwad inimese hingeelu uurijale palju huwitawat.

M. M. Filina elas toredas korteris wäga jõukalt. Paljud „parema ringkonna" esitajad olid Filina alaliseks külalisteks. Lähemaks majasõbraks sai keegi W. F. Helgar, kes Filiniga awalikult koos elas ja wiimaks tema korterisse elama asus. Helgar hakkas igasuguste ettewõtete peale Filina raha kulutama. Wiimaks tulid ka wekslid tarwitusele.

Tihti andis Filina wend majaomanik Strjelin ka omalt poolt sele raha, mis kõik Helgari kahtlaste ettewõtete peale läks. Kuid igakord ei tahetud Strjelini tülitada, mispärast Filina peale teiste ka 2000 rublalise wekseli oma tütrel lastis Strjelini nimel alla kirjutada. Weksel diskonteriti ära ja sattus wiimaks kellegi Segali kätte. Ehk Filina küll wekseli oleks wälja ostnud, ei läinud Segal seda sugugi nõudma, waid tõstis prokuröri juures süüdistust Filina wastu wekseli wõltsimise pärast. Seda tegi ta Helgari soowil ja tahtmisel. Wiimast sundis aga sarnast sammu astuma see asjaolu, et ta oma armukese Filina tütre Katarina peale pilku heitis. Wiimane elas ka Helgariga suguliselt koos, niisama nagu ta ema Filina. Nagu kohtus üks tunnistaja seletas, on Filina tütar Katarina Helgariga juba selle 13-aasta wanadusest koos elama hakkanud. Katarina sai Helgari pärast ema peale armukadedaks ja oli sellepärast wäga huwitatud, et ema, kui wõistleja, wekseli pärast wastutusele wõetaks ja nii moodi teelt eest kõrwale toimetataks. Mõlemad — ema kui ka tütar armastasid Helgarit. Ema ei teadnud aga esialgul Helgari ja tütre wahekorrast midagi. Ta sai sellest alles siis teada, kui tütar gümnaasiumi lõpetas, ja kui ta Segali juurde läks wekseli pärast rääkima. Wiimane seletas kõik ära. Nüüd läks ema ja tütre wahekord wäga terawaks, nii et tütar ema juurest ära Helgari juurde jooksis. Kartes, et ema teda, kui alaealist tagasi wõib nõuda, läks Katarina kellegile Smirnowile ainult selleks mehele, et ema eestkostmise alt peaseda ja mõne päewa pärast pulmade järele mehe juurest Helgari juurde jooksta.

See on lühike ema ja tütre kurblugu. Helgari pärast said nad üksteise wastu waenulikuks, mis ka kohtus awalikuks tuli. Kuid wiimases sõnas näisid nad üksteisega lepitust otsiwat.

— Ärge halastust keelake temale, tähendas wiimases sõnas Filina oma tütre kohta wannutatud meestele, ta ei ole halastust leidnud inimese poolt, keda meie mõlemad armastasime.

Niisama tähendas ka Katarina Smirnowa, et ta ema endist wiisi armastab.

Wannutatud mehed tunnistasid mõlemad kaebealused süütaks.

Süüpingist lahkudes suudlesid ema ja tütar üksteist.

— See on meile paremaks tasuks, on mõned wannutatud mehed lausunud, ema ja tütre äraleppimist nähes.

Päewauudised.

1. ja 2. järgu maakaitsewäeliste wõtmine edasi lükatud. Tartu maakonna sõjawäeülem palub teatada, et 1. ja 2. järgu maakaitsewäeliste wõtmine kohalikus maakonnas, mis 18. skp. olema pidi, **jaanuari kuuni** edasi on lükatud. „Postim."

Ajapikendus. Siseministeriumi ja kindralstaabi peawalitsuse kokkuleppimisel on nendele tagawarawäemeestele, kes 1. ja 2. j. maakaitselistele, kes õpeasutuste töökodades ametis on, ajapikendust nüüd uuesti kuni 1. märtsini 1916. a. antud.

Siseminister küttematerjali jaotusest. Siseminister Hwostow on kaubanduse ja tööstuse ministri poole kirjaga pööranud, milles tähendatakse, et ehk maal wiljatagawara küll suur on, siiski jahu puudus end tunda annab ja lõpuks niisugune kord kätte jõuab, kus jahu sugugi enam saada ei ole. Siseminister arwab, et peasüüd siin küttematerjali mitte õiges jaotamises seisab. Kuna paljud auruweskid kütte puudusel koguni seisawad, saawad seal kõrwal kütte materjali rohkesti mõned tööstuseasutused, mis küll nende ettewõtete hulka on arwatud, kus sõjatarbeid walmistatakse, kuid tõepoolest aga sõja tarbeks neis asutustes midagi ei tehta. Sellepärast, arwab siseminister, tuleks nende ettewõtete ja asutuste nimekiri uuesti läbi waadata, millele kütteainete juurdewedu on kindlustatud, kui asutustele, kus sõjatarbeid walmistatakse. Siseminister paneb ette küsimust arutusele wõtta iseäralises küttematerjali jaotuse nõupidamises.

Teedeinsenerid kohe sõjateenistusesse. Teedeminister on selleks samMusid astunud, et kõik need isikud, kes käesolewal detsembril ehk tulewal aastal teedeinstitudi lõpetawad, sõjateenistuse kohuslisteks tunnistataks ja teede- ning sõjaministeriumi wõimu alla antaks.

Petrogradi maakonna semstwo kogu koosistumine on nüüd lõpule jõudnud, kuna siin peale uuu 1916. a. eelarwe 2.185.000 rubla peale wastu wõeti.

Pühade kingid kalliks läinud. Tänawu on jõulupühade lähenemisel paljud asjad, mida harilikult pühade kinkideks ostetakse, wäga kalliks läinud. Iseäranis on laste mänguasjade hind tõusnud — umbes 100—150 % wõrra. Ka tuntakse mänguasjadest suurt puudust, kuna neid wäljamaalt nüüd wähe tuleb.

Linnade liidu Petrogradi komitee tegewuse rewiderimine wõeti neil päewil ette ja on nüüd lõpule jõudnud.

Rewiderimist toimetas iseäraline komisjon, mille liikmeteks olid linnade-liidu esitajad ja riigikontrolöri asemik D. A. Borosdin.

Komitee asjaajamine leiti eeskujulikus korras olewat, kuna komitee summasid on wäga otstarbekohaselt wälja antud.

Kroonu abiraha Petrogradi semstwole. Riigikontrolör on siseministrile teatanud, et tal midagi selle wastu ei ole, kui kroonu poolt 650 tuh. rubla abiraha antaks Petrogradi maakonna semstwole linna agulites weewärgi sisseseadmiseks.

Semstwo koosolekute edasi lükkamine. Paljude kubermangude semstwode poolt on siseministeriumile ette pandud semstwokogude järjekorralisi koosolekuid praeguste erakordsete aegade pärast edasi lükata. Seni on kõik sarnased palwed ja ettepanekud siseministeriumi poolt täitmist leidnud.

Weel kord „Dsimtene".

Kui läinud sügisel Läti riigiwolinikkude J. Sahliti ja J. Goldmanni poolt kokku kutsutud Läti abiandmise seltside ja seltskonnategelaste kongressil keskkomitee waliti, kelle ümber kõik Läti sõjapõgenejatele abiandmise organisatsionid ühinesid, siis lõi Riias asutatud selts „Dsimtene" ennast teistest lahku ja jatkas oma tegewust iseseiswalt, tõendades, nagu oleks walitud keskkomitee liig radikalne ja pahempoolne ja sellest osawõtmine Läti „rahwuslastele" mitte sünne. „Dsimtene" keskjuhatus jäi tuntud Läti tagurlaste Fr. Weinbergi, õp. Sanderi, agron. Bissenecki ja nende kannupoiste kätte. Walitsuse poolt asutatud iseäraline nõukogu andis „Dsimtenele" 800,000 rbl. abiraha ja nüüd hakkas selts igalpool linnades ja alewites Keskkomitee osakondadega wõistlema ja upitas oma mehi heapalgaliste kohtade peale. Antud raha kulus warsti ära ja nüüd nõudsid „Dsimtene" mehed siseministeriumi kreditkomisjonilt juba pooleteisemiljonilist abi. Et neil aga seniste wäljaminekute kohta kindlaid aruandeid ja uuesti nõutud summa kohta tarwilist eelarwet ei olnud, siis sünnitas asi kahtlust, mispärast „Dsimtene" asjaajamine rewiderimise alla wõeti, sest umbkaudse arwamise järele pidi „Dsimtene" kassas weel raha olema. Rewiderimisel tuli awalikuks, et „Dsimtene„ wäljaminekute arwed liialdatud wõi suurendatud olid, et seltsil sugugi niipalju osakondi ei ole, kui üles oli antud, et arwepidamises suuri „eksitusi„ oli ja et „Dsimtene" asjaajajate seas lahkmeel ja tüli walitseb jne. Ka oli seltsi pealinna osakond hiljuti siseministrile kaebtuse saatnud, et seltsi peajuhatus oma koosolekutele kõrwalisi isikuid oli lasknud, kes hääletamist osa wõtsid ja kaks korda üleüldise koosoleku otsuseid muutsid. Niisama ei kinnitanud peajuhatus osakonna uusi liikmeid ning eestseisuse ja rewisjonikomisjoni walimisi. Sellepärast walitses nii peajuhatuses kui ka osakondades täielik korralagedus. 10. detsembril oli siseministeriumis „Dsimtene" asjus nõupidamine, kus otsuseks tehti seltsile hiljuti lubatud 400,000 rbl. mitte wälja anda. Weinberg tähendas, et „Dsimtene" siis oma tegewust jatkata ei saa ja seltsi 50 osakonda, kes kümnes kubermangus 200,000 põgeneja eest hoolitsewad, hädasse jääwad. Selle peale wastasid ministri abi Plehwe ja krahw Tõshkewitsh, et „Dsimtenel" ei 50 osakonda ega 200,000 põgenejat ei ole, nagu rewiderimisel selgunud. Summasid olla täiesti otstarbetult wälja antud, nagu õigusteadlise büroo sisseseadmiseks pealinnas 15.000 rbl. Selts olla samuti raha ühe Ohtas asuwa warjupaiga jaoks palunud, kuid niisugust warjupaika ei olla olemaski. Seltsis walitseda alalised tülid ja asjaajamine olla nii wõrd korratu, et iseäralisel nõukogul täielik põhjus on kahelda, kas „Dsimtene"

ülepea elujõuline on ja põgenejate aitamises midagi ära suudab teha. Sellepärast ongi raha andmine ajutiseks lõpetatud

Lõpulik eluskustamine „Osimene" isegewuse üle pidi iseäralises nõukogus 14. detf. olema. Sellest lähemal korral.

Wõitlus õhulaewastiku wastu.

Mõne aja eest kirjutasime neist mikrofonide süstemist, millede abil inglastel korda on läinud oma kaldaid Saksa wecaluste paatide ootamatade külaskäikude wastu kaitseda ja paatide liginemist juba kauge maa tagant teatawaks teha.

Nüüd kirjutab Amerika ajakiri „Scientific American" uutest aparatidest, millede abil õhulaewade liginemise üle selgusele wõib jõuda. Ajakirja seletust mööda on Parisi kaitseks isesugused suured elektri aparadid (megafonid) üles seatud, mis wäikeste mikrofonide abil iga iseäralikku õhuliikumist, muu seas ka seda liikumist kauge maa tagant kinni püüawad, mis õhulaewad sünnitawad, olgugi ka sel korral, kui laewad ise silmanähtawale ei tule. Nii pea, kui megafon laewa liginemise üle selgusele on jõudnud, tõusewad Parisi wähemad lennuaparadid üles, et waenlase laewa liginemise kohta täielikule selgusele jõuda. Megafon wõtab kõik õhulained kinni, mis waenlase laewa krubell sünnitab, kuid ometigi ei suuda ta äratähendada, kui kaugel wastane wiibib. Selle üle peawadki oma lendurid selgusele jõudma ja on see ülesanne nende poolt teoks tehtud, siis annawad nad ülewalt oma tähelpanekute üle iseäraliku signalisatsioni abil alla teada, mille järel juba alt tuleandmist juhitakse.

Nüüd on aga ameriklased prantslaste leidusele täienduse teinud. Isesugnste mikrofonide-telefonide abil, mis mitmesse punkti üles on seatud, kuid omawahel keguaeg ühenduses wiibiwad, — on wõimalik automatiliselt õhulaewa lähenemist, kaugust ja seisukohta punktipealt selgeks teha, mille peale suurtükkide batareid tuleandmist awawad ka siis, kui silmaga waenlast näha ei wõi. Katsed on häid tagajärgesid awaldanud.

Teated Eesti sõjameestest.

(„Pealinna Teataja" erateated).

Liiwi kubermangust:

Paon Hendrik, Pärnumaalt, haaw.; Martinson Filip, Saaremaalt, haaw.; Brakman Aleksander, Saarem., haaw.; Ruen Adolf Jürip., Saarem., surma saanud; Littenbl... Peter, Pärnumaalt, surma saanud; ... (Lill) Arthur Jakobip., Pärnum., haaw.; ...gard Juri Jaanip., Pärnum. Tammiste, haaw.; Klein Tomas, Pärnum. Lellest, haaw.; Kruso Karl Jürip., Tartum. Oljswerest surma saanud, Gresch Konstantin Jakobip., Tartum. Alatskiwist haaw.; Suur August Netrop., kadunud; Ruiso Paul Jaanip., Pärnum. haaw.; Gustawson Wassili Tõnisep., Pärnum. Häädemeestelt, surma saanud; Rinald Johan Tõnisep., Wiljandi Wastsemõisast, surma saanud, Taewere Jaan Tõnisep., Wiljandim. Oljswerest, haaw.; Roots Jaan Mart.p., Tartum. haaw.; Hansen Ernst Pärnum. ...lest, kadunud.

Wälj. Kirjast. Osaüh. „Ühiselu"

Wastutaw toimetaja H. Preks.

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmisies raudtee jaamades: Narwa, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Dr. L. JAKOBSON.

606-914 süfilise, wenerika-, nahaja sugul. nõrkuse, (elektri arstimine) spetsialist. Iga päew peale pühapäewade k. 9—11 h. ja k. 2—8 õht. Забалканскій пр. (уг. 3-й роты) д. 51, кв. 6.

Pet. pool Suur pr. 43 **Dr. Gorowitz** Kõik operati. oma erialal.

Iga päew kella 10—1 ja 5—9.

Tripper Naha haigus. **Süfilis**

DR. A. KRAMNIK.

Süfilise, tripperi ja kõrwalhaig. arstimine.

Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p.l.—11 õ. | Kehwemat. kättesaadaw.

606 Wosnesenski pr. 28 914 Kõnetr. 633—23.

Dr. Grünberg, Знаменская, 2, уг. Невскаго. Kella 9—12, 6—10 õht. Naisr. eraldi. Terawa kroonil. tripperi ja Süfilise 606-914 spets. arstimine. Suguorg. korrat., schanker. Uus arstimise- ja järeluur.-wiis.

Спасская лечебница д-ра Гольдфарба. САДОВАЯ 42, уг. Спасск., тел. 403—79. Nõu 50 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt k. 8 h.—10 õ. Sisem., laps. 8—3, 4—10 õ.; seedim. kõhuhaig. 10—4, 4½—9 naester., ämmapr. 10—9, lõtg. 11—2, 4—7; kõrw., kurgu, nina 11—2, 4—7; silm. haig., prill. 11—12½, 6—8; erk. haig. „Jurnorg. kor. (tabes), üdi kutw., pr. joomatõb. arst. hüpn. 4—7 suguh., trip. süf. 606—914 8 h. — 10 õh. jõuet., süsewrits joon. ilma wal. Hamba haig., kunstl. hamb. 10 h. kuni 9 õ. Röngep. Wärske mäda. Waestele kättesaadaw.

Фельдшеръ латышъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій, 66, кв. 26, 7—10 в.

Osaw ämmaemand

Annab lahkeste abi ja nõu igal ajal. Церковная 4-а, кв. 2, уг. Кронверскаго пр., Pet. pool. Tel. 526—57.

Schofferite kursused

täielik ülespidam. attestadiga ja kohaga 85 rbl. Tingimised 10 k. margi eest. Рузовская, 11.

Soowitam. kohtadele.

Nõudke „Pealinna Teataja" üksikuid numbrid kõikidelt ajalehemüüjatelt uulitsatel.

Jaani kiriku kooli saalis (Офицерская 54)

Laupäewal, 19. detf. 1915. a.

Muusika ja kirjanduse õhtu

Lahkesti kaasa aitawad: prl. A. Rebane (alto) ja hrad A. Raisky (tenor), H. Möller („Wanemuise" näitleja) ja A. Käsper (cello). Klaweril kaasa mängib pr. Kärick-Wahtrik.

25% puhtast sissetulekust läheb Eesti laatsaretile.

Hakatus kell 9 õhtul.

Piletid à 1 r. 10 k. ja 1 r. 60 k. on saada: „Ühiselust" (Офицерская, 5), Leopaje muusikakaupluses (Невскій, 24) ja pidu õhtul kella 8 peale sissemineku!.

Petrogradis wõetakse

„Pealinna Teataja"

tellimisi wastu järgmistes kohtades:

„Pealinna Teataja" kontoris: Katarina kan., nr. 29.

„Ühiselu" raamatukaupl. — Ofitseri uul., nr. 5.

Hra K. Saaretok Põhja Wast. Kred. Ühisuses — S. Konjusennaja uul., nr. 10.

Hra J. Kaarna, Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.

E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.

O. Steinberg pagari äri — Wib. pool., Lomanski ja Njustadti uurgal, nr. 5—7.

A. Luige raamatukaupl. — W. S., 11 liin, nr. 36.

Hra A. Juhkamson — W. S., 7 liin, nr. 32.

Hra T. Riomar — Ofitseri uul., nr. 54.

„Livonia" piimaäris — Sadalkauski pr., nr. 14.

„Produkti" piimaäris — Spasski per., nr. 3.

R. Tiimanni piimaäris — W. S., 3 liin, nr. 34/15 ja W. S. 12 liin, nr. 11.

Tschernõschowi kursused

Maakaitsewäeliste, wäike kutsut. ja walgepiletimeeste eriline ettewalmist. januari ja weebr. k.

wabatahtlikuks

ja lipnikute kooli astumis. eksamitele. — Et kutse warsti oodata—siis on wastuwõtmine iseäralistesse erigruppedesse rutuliseks ettewalmistamiseks päewal ja õhtul, weebruari eksamiks. Kewadest peale on eksami kurs. ära teinud üle 250 inim. praegu walmist. üle 300 inim.

Läbikukkunuid ei ole. Птрг., Кузнечный, 14 А, уг. Никол. ул. Wastuw. k. 6—9 õht. Seletawad maksuta.

Osaw ämmaemand

annab nõu ja abi raskejalgi. ja sünnit. Wastuw. igal ajal. Вознесенскій пр., д. № 15, кв. 18.

Juurdelõikuse- ja õmbluse-kursused.

J. Lenow.

Was. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Parisi metodi järele õpetatakse lühikese aja sees amet kätte. Teenistuses olejad wõtwad ka pühapäewiti õpetust saada. Sealsamas müüakse ka kõige uuemaid moodilehta ja schnittisid walmis ja tellimise peale. Seletused ka Eesti keeles.

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüwad **Pihkwas**

hra Jakob German, Сергіевская, д. Сафьянщикова

ja n. Ida Matkin, Великолуцкая, д. Батова.

Pihkwas wõtab **Pealinna Teataja** peale tellimisi wastu hra J. Rosenberg, Кохановская аптека.

Olaw ämmaemand

annab sünnit. ja raskejalgset. nõu ja abi igal ajal. Pet. pool. Широкая, 20, кв. 17. Tel. 279—12.

Kunsthambad

wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Toom.

Walitsuse poolt kinnitatud **schofferite kool** Inseneri juhatusel.

Sõitmise kiirel ära õpetam. Maks õpetuse eest 85 rbl., **Garash Central**

Jaskaupa maks on wõimalik. Wosnesenski, 3, telef. 527-08.

Kiriklikud teated.

Petrogradi Eesti Jaani kirikus.

Pühapäewal, 20. detsembril 1915.

Neljandamal Kristuse tulemise pühal.

Kell 9½ h.: Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Jutlust peab ja wõtab oma pihtkonna liikmeid armulauale õpet. F. Stockholm.

Kell 5½ p. l.: Eesti keeli jumalateenistus õp. J. Walk.

Jõulu õhtul. Neljapäewal, 24. detsembril 1915. a.

Kell 5½ p. l. liturgialik õhtu-jumalateenistus; laululehed. Õp. F. Stokholm.

Esimesel Jõulu pühal. Reedel, 25. detsembril 1915. a.

Kell 9½ hom. Eesti keeli jumalateenistus; laululehed. Õp. J. Walk.
Kell 1½ p. l. Saksa keeli jumalateenistus õp. J. Walk.

Teisel Jõulu pühal. Laupäewal, 26. detsembril 1915. a.

Kell 9½ hom. Eesti keeli jumalateenistus, õp. F. Stokholm.

Pühapäewal, 27. detsembril (Kolmas Jõulupüha).

Kell 9½ h. Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Jutlust peab ja wõtab oma pihtkonna liikmeid armulauale õp. J. Walk.

Wana aasta õhtul. Neljapäewal, 31. detsembril 1915.

Kell 5½ õ. Eesti keeli jumalateenistus, armulaud, laululehed. Jutlust peab ja wõtab oma pihtkonna liikmeid lauale õpet. J. Walk.

Uue aasta päewal. Reedel, 1. jaanuaril 1916.

Kell 9½ hom. Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Laululehed. Jutlust peab ja wõtab oma pihtkonna liikmeid armulauale õp. F. Stokholm.

Kell 1½ p. l. Saksa keeli jumalateen. armulauaga õp. F. Stokholm.

Ristitud:

Boris Alexander Kull, Siegfried Johanni p.; Woldemar Sulp, Ida p.; Erich Laas, Jaani p.

Kuulutatud:

Alexander Felder, Willemi p. ja Pauline Rosalie Graf, Hansu t.; August Mollok, Petri p. ja Людвига Степановна Турша; Albert Hans Ots, Hansu p. ja Melanie Aboltug, Otto t.; Самуилъ Зеликовичъ Лазуркинъ ja Emmeline Ambus, Jüri t.; Karl Reuke, Jakobi p. ja Julie Riismantel, Jaani t.; Johannes Heinrich Kaasik ja Jenny Lydia Waltonen, Willemi t.; Willem Karesmann, Willemi p. ja Meta Marie Miktwer, Karli t.; Karl Richard Klumberg, Jakobi p. ja Марія Тимофеева, Алексѣя t.; Aleksander Johannes Laos, Mardi p. ja Elfriede Wilhelmine Aurelie Nigol, Friedrichi t.

Laulatatud:

Eduard Sillar, Tomase p. ja Hilda Leontiina Altroff, Karli t.; Oskar Lepp ja Leontine Punn, Mihkli t; Julius Ahermo, Mihkli p. ja Ida Worna, Hansu t.

Surnud:

Mihkel Kallas, Johani p. 76 a. w.; Karl Rudolf Murro, Nigolaise p., 30 a. 11 k. 4 p. w.; Johannes Eduard Parm, Antoni p., 40 a. 5 k.; Richard Steinfeldt, Johani p., 37 a.; Anna Gudimowa, Leonidi abik. 19 a.; Konstantin August Diestfeld, Augusti p., 20 a.; Ellen Erna Wasiljewa, sünd. Tettermann, Kirilli abikaasa 18 a. 1 k.; Eleonore Antonie Horn, Jaan Ludwigi t. 17 a.; Joosep Kopp, Mihkli p. 62 a.; Henriette Kühlmann, Jakobi t., lesk, 57 a, w. Anna Sulg, Jaani lesk 72 a.

Tähendus: Õpetaja F. Stokholmi pihtkonda kuulwad need Jaani koguduse liikmed, kelle perekonna-nimed Mek kuni Z tähtedega algawad ja need, kes pärast koguduse jaotamist tema pihtkonda on astunud.

Õpetaja J. Walki pihtkonda kuulwad need Jaanikoguduse endised liikmed, kelle perekonna-nimed A kuni Mei tähtedega algawad ja need, kes pärast koguduse jaotamist tema pihtkonda on astunud.

Wõõrastel on wabadus selle õpetaja juures armulaual käia, kelle juures nad soowiwad.

Trükitud J. Wolfert trükikojas, Petrogradis, Sadowaja 35.